

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA
DLA KLAS IV-VI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. JANA PAWŁA II W WĘGROWIE**

Rok szkolny 2015/2016

Podstawa prawna do opracowania Przedmiotowych Zasad Oceniania;

1. Rozporządzenie MEN z dnia 30.04.2007 (z późniejszymi zmianami 25. 04. 2013) w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
2. Rozporządzenie MEN z dnia 30. 04. 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
3. Program nauczania ogólnego historii i społeczeństwa w klasach IV-VI szkoły podstawowej, autorstwa Tomasza Maćkowskiego „Wczoraj i dziś”, Nowa Era.
4. Program nauczania historii i społeczeństwa w klasach 4–6 szkoły podstawowej, autorstwa Aleksandra Pawlickiego, seria „Był sobie człowiek”, Nowa Era.
5. Wewnątrzszkolne Oceniania.
6. Podstawa programowa.

Cele ogólne oceniania;

1. Rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych.
2. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
3. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju i motywowanie go do dalszej pracy.
4. Dostarczenie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.
6. Dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

Przedmiotowy system oceniania uwzględnia;

1. Informacje, jakie umiejętności nabyte na przedmiocie historia i społeczeństwo będą podlegały ocenie.
2. Formy i metody sprawdzania wiedzy i umiejętności
3. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów.
4. Sposób ustalania oceny semestralnej i rocznej;
5. Kryteria ocen zawierające wymagania na daną ocenę śródroczną i roczną.
6. Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.
7. Kontrakt między nauczycielem a uczniem.
8. Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
9. Zasady informowania rodziców i uczniów o osiągnięciach uczniów w nauce

Przedmiotem oceniania są;

1. Wiadomości -wiedza przedmiotowa.
2. Umiejętności -posługiwanie się datami i faktami historycznymi, a także konieczność wyciągania z nich wniosków.
3. Postawa ucznia i jego aktywność oraz dyscyplina pracy.

Formy i metody sprawdzania wiedzy i umiejętności;

1. Ocenianiu podlegają następujące formy pracy ucznia:

- sprawdziany (testy),
- kartkówki,
- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- aktywność na lekcji,
- praca w grupach,
- praca domowa,
- prace dodatkowe
- praca z tekstem źródłowym

Sprawdzian (test) - to określenie stopnia opanowania materiału z zakresu całego działu programowego. Sprawdzian powinien być poprzedzony powtórzeniem, zapowiedziany na tydzień przed wyznaczonym terminem i zapisany w dzienniku. Nauczyciel zapowiadając sprawdzian podaje jednocześnie zakres obowiązującego materiału. Obowiązkiem ucznia jest przystąpienie do sprawdzianu. Nie zaliczenie przez ucznia sprawdzianu ma wpływ na ocenę śródroczną lub roczną. Nauczyciel jest zobowiązany do oddania sprawdzonych i ocenionych prac kontrolnych, sprawdzianów i kartkówek najpóźniej dwa tygodnie po ich przeprowadzeniu. W trakcie sprawdzianów, uczeń zobowiązany jest do zachowania szczególnej dyscypliny. W przypadku kontaktowania się uczniów między sobą w czasie pisania nauczyciel ma prawo do obniżenia oceny lub wystawienia oceny niedostatecznej. Zasady ustalania oceny ze sprawdzianu, testu i kartkówki;

- 100%--ocena celująca
- 99%-90%-ocena bardzo dobra
- 89%-74%-ocena dobra
- 73%-55%-ocena dostateczna
- 54%-30%-ocena dopuszczająca
- 29%-0%-ocena niedostateczna

Kartkówka (10-15 minut)- to rodzaj pracy pisemnej sprawdzającej stopień przyswojenia materiału z ostatnich trzech lekcji lub określonego zakresu tematycznego wyznaczonego przez nauczyciela. Stosuje się ją przynajmniej raz w danym dziale, bez konieczności wcześniejszej powtórki i zapowiedzi.. Nie zaliczenie przez ucznia kartkówki ma wpływ na ocenę śródroczną lub końcowo- roczną. Nie podlegają poprawie, o pisaniu kartkówki przez ucznia w przypadku jego losowej nieobecności lub choroby decyduje nauczyciel.

Praca z tekstem źródłowym i mapą- rodzaj pracy pisemnej(nie dłużej niż 20 minut) sprawdzającej umiejętności ucznia takie jak czytanie ze zrozumieniem, wykorzystanie wiedzy w praktyce i rozumowanie.

Odpowiedź ustna - nauczyciel ma prawo do sprawdzenia wiedzy ucznia w formie ustnej z trzech ostatnich jednostek lekcyjnych lub określonego zakresu tematycznego wyznaczonego przez nauczyciela. Podczas odpowiedzi uczeń losuje 3 pytania. Za każdą poprawną odpowiedź uczeń otrzymuje 2 punkty, za częściowo poprawną odpowiedź może otrzymać od 1,5 do 0,5 punkta.

Według następującej skali oceniane są odpowiedzi ustne:

Ilość punktów	Ocena
6	6
5,5	5
5	4
4,5	4
4	3
3,5	3
3	2
2,5	2
2	2
1,5-0	1

Praca na lekcji – nauczyciel może ocenić aktywność ucznia na lekcji. Systematyczność pracy na lekcji ucznia można oceniać znakiem plus (+), znakiem minus (-). Z 3 kolejno uzyskanych znaków (+) uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą. Jednorazowo podczas lekcji nauczyciel może wystawić ocenę z aktywności – celującą lub bardzo dobrą za szczególny udział w lekcji.

Praca domowa, zeszyt przedmiotowy -obowiązkiem ucznia jest systematycznie (czytelne i estetyczne) prowadzenie notatek w zeszycie przedmiotowym i odrabianie prac domowych. Uczeń, który był nieobecny na lekcji lub kilku lekcjach ma obowiązek nadrobić wszystkie notatki i prace domowe w zeszycie przedmiotowym w ciągu tygodnia. Przy sprawdzaniu prac domowych ocenie podlegają: pomysłowość rozwiązania, poprawność rzeczowa ,umiejętność prezentacji w przypadku prac ustnych), zgodność z poziomem wymagań.

Uczeń ma prawo w czasie jednego semestru jeden raz (w klasach IV-V) lub dwa razy (klasy VI) zgłosić brak pracy domowej. Każde kolejne niewywiązanie się z obowiązków skutkuje uwagą wpisywaną do zeszytu wychowawcy klasy.

Prace dodatkowe (referat ,projekt , album, praca plastyczna, plansze, gazetki) - jest samodzielną pracą ucznia, który korzystając z różnych źródeł informacji dokonuje opracowania danego zagadnienia, a następnie prezentuje efekty swojej pracy na forum klasy. Nauczyciel może zadać uczniowi kilka pytań z zakresu referowanego materiału. Nauczyciel przynajmniej dwa razy w semestrze proponuje uczniom pracę dodatkową. Przy ocenie prac dodatkowych brane są pod uwagę następujące elementy; zawartość merytoryczna, pomysłowość, estetyka pracy, sposób przekazania wiedzy, różnorodność źródeł do których dotarł uczeń. Prace dodatkowe oceniane są w skali: celujący, bardzo dobry, dobry lub za pomocą plusów.

Udział w konkursach

Uczniowie, którzy biorą udział w konkursach historycznych i otrzymali przynajmniej 70% punktów możliwych do zdobycia otrzymują ocenę celującą (oceniając bieżące).

Jeśli uczeń zostaje laureatem lub finalistą w konkursie historycznym na szczeblu ogólnopolskim lub wojewódzkim może uzyskać ocenę śródroczną i końcowo –roczną celującą pod warunkiem uzyskiwania odpowiednich ocen cząstkowych.

Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów:

1. Osiągnięcia ucznia są notowane w dzienniku za pomocą następujących oznaczeń:
 - sprawdzian lub S,
 - odpowiedź ustna lub O,
 - kartkówka lub K,
 - praca domowa lub PD,
 - tekst źródłowy lub TZ,
 - aktywność lub A,
 - prace dodatkowe lub D
2. Uczeń jest poinformowany o ocenie w chwili jej wystawienia.
3. W ocenianiu stosuje się następującą skalę:
 - 6 - celujący
 - 5 - bardzo dobry
 - 4 - dobry
 - 3 – dostateczny
 - 2 - dopuszczający
 - 1 – niedostateczny
4. Oceny cząstkowe w dzienniku wyrażane są cyfrą w skali 1-6.
5. W ciągu semestru przy jednej godzinie tygodniowo- uczeń powinien uzyskać przynajmniej trzy oceny, w przypadku dwóch godzin tygodniowo minimum cztery oceny.
6. Oceny ze sprawdzianów i kartkówek wpisywane są kolorem czerwonym.

Sposób ustalania oceny semestralnej i rocznej;

1. Przy wystawianiu oceny semestralnej i rocznej brane są pod uwagę oceny uzyskane ze wszystkich form aktywności.
2. Nauczyciel wystawia ocenę semestralną lub końcową dokonując zestawienia osiągnięć i postępów ucznia.
3. Przy ustalaniu oceny semestralnej i końcowo rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów działalności według następującej kolejności:
 - sprawdziany,
 - odpowiedzi ustne i kartkówki,
 - aktywność na zajęciach,
 - prace domowe ,
 - prowadzenie zeszytu przedmiotowego ,
 - prace dodatkowe.
4. Ocena semestralna wystawiana jest za pracę ucznia w całym okresie.
5. Przy wystawianiu oceny rocznej bierze się pod uwagę I i II okres roku szkolnego.
6. Oceny nie ustala się jako średniej arytmetycznej obu semestrów.
7. Ocena semestralna powinna być zbudowana z minimum:
 - 3 ocen w klasach IV i V,
 - 4 ocen w klasach VI.
8. Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica, uzasadnić wystawioną ocenę.
9. Ocena klasyfikacyjna wyrażona jest słownie wg skali: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny.
10. Każdej ocenie towarzyszy komentarz ustny wskazujący mocne i słabe strony jego pracy.
11. Wymogi na poszczególne oceny:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował treści koniecznych,
- ma bardzo poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach, uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem,
- nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego,
- notorycznie nie odrabia pracy domowej.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje elementarną znajomość pojęć i faktów historycznych,
- ma duże braki w podstawowych wiadomościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je nadrobić,
- wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu trudności,
- przejawia gotowość i chęć do przyjmowania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem,
- stara się prowadzić zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń,
- stara się czytać zagadnienia zawarte w podręczniku i wyróżnia fakty najistotniejsze,
- rzadko odrabia zadania domowe,
- uczeńszcza a miarę możliwości na kółko historyczne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści przewidziane w programie nauczania na poziomie podstawowym,
- rozwiązuje i wykonuje typowe zadania o podstawowym stopniu trudności i niewielkim stopniu złożoności- ocenia wydarzenia historyczne i opisuje z pomocą nauczyciela oraz pomocy dydaktycznych,
- zna podstawowe pojęcia historyczne,
- posiada znajomość podstawowej wiedzy faktograficznej,
- próbuje porównywać, selekcjonować i klasyfikować fakty i informacje,
- odczytuje wydarzenia z osi czasu,
- określa wiek zdarzenia i zna ważne daty,
- dostrzega podstawowe związki pomiędzy różnymi faktami historycznymi,
- współpracuje z nauczycielem- stara się przychodzić na kółko przedmiotowe,
- wykazuje minimalną aktywność na lekcji ,
- odrabia prace domowe,
- poprawnie prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń .

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi samodzielnie pracować z podręcznikiem, materiałem źródłowym i wykonuje zadania o średnim stopniu trudności i złożoności,
- poprawnie ocenia i opisuje wydarzenia historyczne,
- wykazuje dużą znajomość faktów, pojęć i postaci historycznych,
- ustnie i pisemnie stosuje terminy i pojęcia historyczne,
- dokonuje uporządkowanej charakterystyki dziejów,
- wykazuje się dużą znajomością dat,
- prawidłowo posługuje się osią czasu- nanosi daty, określa wiek itp.
- poprawnie posługuje się mapą,
- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł wiedzy,
- efektywnie współpracuje w zespole i dość aktywnie pracuje w grupie,
- bierze udział w dyskusjach, wymianie poglądów.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania historii w danej klasie,
- sprawnie posługuje się wiadomościami łączy, analizuje i opisuje fakty i wydarzenia w oparciu o znajomość dat, postaci i pojęć historycznych,
- stosuje chronologię i hierarchię treści,
- rozwiązuje samodzielnie problemy, potrafi samodzielnie interpretować i wyjaśniać fakty i zjawiska historyczne,
- posiada uporządkowaną wiedzę na temat epok historycznych i ich dążeń, idei, kultury materialnej i duchowej oraz problemów społecznych i gospodarczo- politycznych,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę w ocenie bieżących wydarzeń,
- biegle posługuje się mapą,
- umiejętnie analizuje teksty źródłowe,
- umie bronić swoich poglądów, a także potrafi dochodzić do porozumienia w kwestiach spornych,
- wnosi twórczy wkład w realizowane zagadnienia.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- w wysokim stopniu opanował treści programowe, rozszerzając swoją wiedzę o wiadomości wykraczające poza granice danej klasy,
- umie formułować oryginalne wnioski, hierarchizować i selekcjonować nabytą wiedzę,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych,
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania,
- warunkiem uzyskania oceny celującej semestralnej oraz końcowo rocznej jest posiadanie przez ucznia najwyższych ocen ze sprawdzianów 6 oraz 5.

Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej;

1. Na 14 dni przed posiedzeniem rocznej rady klasyfikacyjnej uczniowie i ich rodzice zostaną poinformowani na piśmie o przewidywanych ocenach dla dziecka.
2. Rodzice uczniów, którzy zagrożeni są oceną niedostateczną z przedmiotu, poinformowani zostaną przez wychowawców o w/w ocenie miesiąc przed radą klasyfikacyjną w formie pisemnej lub w przypadku nieobecności za pośrednictwem poczty.
3. Uczeń ma prawo poprawić przewidywaną roczną ocenę klasyfikacyjną z przedmiotu o ile nauczyciel przedmiotu wyrazi zgodę.
4. Ocenę można poprawić o jeden stopień przystępując do testu sprawdzającego. Materiał do testu sprawdzającego obejmuje program z całego roku(wiedza i umiejętności).

Kontrakt z uczniami

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami WSO ze szczególnym zwróceniem uwagi na szacunek ucznia do przedmiotu oraz odpowiednie zachowanie na lekcji.
2. Każdy uczeń zna kryteria oceniania.
3. Przedmiotem oceniania są różne formy aktywności uczniów.
4. Każdej ocenie towarzyszy komentarz ustny wskazujący mocne i słabe strony jego pracy.
5. Sprawdziany są obowiązkowe.
6. Sprawdziany podsumowujące poszczególne działy, poprzedzone są lekcją powtórzeniową z podaniem zakresu materiału, zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

7. Jeżeli uczeń nie był na sprawdzianie z przyczyn losowych obowiązek napisania lub zaliczenia odpowiedzi ustną (sposób zaliczenia określa nauczyciel) w ciągu tygodnia od daty powrotu do szkoły.
8. Uczeń ma prawo poprawić ocenę ze sprawdzianu niedostateczną w ciągu dwóch tygodni. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę poprawioną.
9. Podczas poprawy i pisania sprawdzianów w drugim terminie obowiązują te same kryteria, co w pierwszym terminie.
10. Kartkówki (10 - 15 min.) obejmujące zakres materiału z trzech ostatnich lekcji (niezapowiedziane) lub wyznaczonego zakresu materiału(zapowiedziane).
11. Wszelkie sprawdziany i inne prace pisemne nauczyciel przechowuje w teczce do końca roku szkolnego.
12. Rodzice mają prawo wglądu do prac uczniów podczas wywiadówek , dni otwartych i indywidualnych spotkań.
13. Uczeń ma prawo, ale i obowiązek zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji /należy rozumieć zarówno przygotowanie ustne, brak pracy domowej, jak i brak zeszytu przedmiotowego/. Ma prawo zgłosić nieprzygotowanie 1 raz w okresie(klasy IV-V), 2 razy(klasa VI) na początku każdych zajęć. Kolejne nieprzygotowanie do lekcji pozwala nauczycielowi postawić ocenę niedostateczną. Próba oszukania nauczyciela upoważnia go do postawienia uczniowi niedostatecznej. Nie dotyczy to ustalonych wcześniej sprawdzianów oraz zapowiedzianych lekcji powtórzeniowych i zapowiedzianych kartkówek.
14. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności. Jednak uczeń ma obowiązek uzupełnić notatki i wiadomości z lekcji na których był nieobecny.
15. Nie wystawia się ocen za odpowiedzi ustne, nie przeprowadza sprawdzianów, kartkówek bezpośrednio po całodniowej lub kilkudniowej wycieczce.
16. Każdy uczeń ma prawo prosić nauczyciela o dodatkowe wyjaśnienie niezrozumiałego tematu lekcji i do dodatkowej pracy domowej.
17. Jeżeli uczeń będzie nieobecny na lekcji, jest zobowiązany do samodzielnego uzupełnienia braków /notatki lekcyjnej i zadanej pracy domowej/.
18. Uczniowie klas IV w miesiącu wrześniu nie otrzymują ocen niedostatecznych;
19. Uczeń ma obowiązek systematycznie pracować na lekcjach historii i w domu /ma obowiązek przeczytania danego tematu lekcji z podręcznika/.
20. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% zajęć lekcyjnych nie może być klasyfikowany z historii i społeczeństwa.
21. Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych i na sprawdzianach pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela), a na sprawdzianach używać korektorów.
22. W stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe (uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania) potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej upoważnionej poradni specjalistycznej, nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne w porozumieniu z jego rodzicami, pedagogiem szkolnym oraz nauczycielem wychowawcą.

Sposoby informowania rodziców i uczniów o osiągnięciach uczniów w nauce.

1. Uczniowie uzyskują informację na temat postępów w nauce poprzez:

- Nauczyciel na pierwszej lekcji historii w roku szkolnym zapoznaje uczniów z PSO z historii, informacja ma postać ustną i dotyczy:
 - wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen
 - kryteriów oceniania
 - form i narzędzi sprawdzania wiadomości i umiejętności
 - częstotliwości sprawdzania i oceniania
 - minimalnej liczbie ocen z przedmiotu
 - zasady wystawiania ocen semestralnych i rocznych
 - zasady poprawiania ocen
 - zasady dotyczące zaliczenia sprawdzianu, na którym uczeń nie był
 - informacji o konsultacjach, na których uczeń i rodzice mogą uzyskać pomoc ze strony nauczyciela
 - warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana ocenie z danych zajęć edukacyjnych.
- Omawianie wszystkich testów, sprawdzianów, kartkówek oraz wybranych prac domowych .
- Komentarze w formie ustnej.

2. Rodzice uzyskują informacje na temat postępów ich dziecka w nauce historii poprzez:

- kontakt bezpośredni: spotkania z rodzicami (wywiadówki), dni otwarte, rozmowy indywidualne ,
- kontakt pośredni: rozmowa telefoniczna, zapisy w zeszycie przedmiotowym, korespondencja listowna.